

Wet stroomlijning keten voor derdenbeslag

Beantwoording vragen integraal afwegingskader (IAK)

1. Wat is de aanleiding?

Ter nadere uitvoering van de rijksincassovisie¹ en onderdeel van actielijn 3: Zorgvuldige en maatschappelijk verantwoorde incasso van de Brede Schuldenaanpak² zet het kabinet in op het verbreden van het beslagregister van de Gerechtsdeurwaarders met overheidsorganisaties. De verbreding betekent een verbetering van de gegevensuitwisseling tussen alle beslagleggende partijen in geval van samenloop van derdenbeslag en verrekeningen. In het thans voorliggende conceptwetsvoorstel wordt dit uitgewerkt.

2. Wie zijn betrokken?

Betrokkenen: mensen met problematische schulden/mensen met periodieke inkomsten waarop beslag is gelegd, gemeenten, Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG), UWV, SVB, de Belastingdienst, het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen, VNG, Unie van Waterschappen, CJIB, het CAK en vele maatschappelijke organisaties.

3. Wat is het probleem?

Voor een goede uitvoering van het derdenbeslag op periodiek inkomsten moeten beslagleggende (overheids)partijen over verschillende gegevens beschikken. Die gegevens zien onder meer op het goed kunnen berekenen van de beslagvrije voet, het kunnen vaststellen of sprake is van meerdere beslagen bij dezelfde derde en het in die situatie kunnen bepalen wie de rol van coördinerende deurwaarder toekomt. Ingevolge de huidige wetgeving moeten deze gegevens bij de schuldenaar zelf dan wel de derdebeslagene worden opgevraagd. Ervaring leert dat mensen met (problematische) schulden verzoeken van schuldeisers om informatie met grote regelmaat niet beantwoorden.

Indien de beslagvrije voet niet juist wordt vastgesteld kan het bestaansminimum van de schuldenaar onder druk komen te staan, wat een verhoogd risico creëert op nieuwe schulden. Daarnaast verhoogt een beperkt zicht op de schuldsituatie van betrokkene het risico dat schuldeisers onnodige extra kosten maken, doordat zij onwetend van de reeds lopende beslagen, overgaan tot beslaglegging zonder dat dit zijn eigenlijke doel (inning van de schuld) dient. Tenslotte kan door de beperkte informatiepositie niet ten volle uitvoering worden gegeven aan het coördinerende deurwaarderschap. Dit is erop gericht op de schuldenaar een eenduidig aanspreekpunt te geven voor zijn beslagvrije voet.

4. Wat is het doel?

Het doel van het wetsvoorstel is een wettelijke grondslag creëren voor de verbeterde uitwisseling van specifieke gegevens tussen de verschillende beslagleggende partijen. Deze gegevens zullen bij of krachtens een AMvB nader worden benoemd. Tevens zal de keten van beslagleggende partijen worden gefaciliteerd om deze gegevensuitwisseling geautomatiseerd vorm te geven. De uitwerking van deze voorziening zal ook bij of krachtens AMvB plaatsvinden.

De verbreding van het beslagregister is een volgende stap om het bestaansminimum van mensen met schulden beter te borgen, daarbij wordt een flinke stap gezet om ophoging van schulden met onnodige proces- en executiekosten te voorkomen.

5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Het betreft hier de uitwisseling van persoonsgegevens tussen beslagleggende partijen. Naleving van de privacyregelgeving vereist een duidelijke wettelijke grondslag voor de verwerking van persoonsgegevens.

6. Wat is het beste instrument?

Met de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet wordt de berekening van de beslagvrije voet vereenvoudigd en wordt de coördinerend deurwaarder geïntroduceerd. Daarmee wordt een zeer

¹ Bijlage bij Kamerstukken II, 2015/2016, 24 515, nr. 336

² Kamerstukken II, 2017/18, 24 515, 431

belangrijke stap gezet om het bestaansminimum van mensen te borgen. In vervolg op deze wet is het belangrijk om in geval van samenloop van derdenbeslagen en verrekeningen de daarvoor benodigde gegevensuitwisseling te regelen. Dit vereist wetgeving.

Omdat de incassobevoegdheden van de verschillende (beslagleggende) partijen, in verschillende regelingen zijn vervat en die regelingen ieder binnen een eigen rechtsfamilie vallen (straf-, civiel- en bestuursrecht) is gekozen voor één separaat wetsvoorstel en niet om de afzonderlijke materiewetgeving aan te passen.

7. Wat zijn de gevolgen?

Een betere gegevensuitwisseling tussen beslagleggende partijen komt ten goede aan zowel de schuldenaar, de schuldeiser als de derdebeslagene.

De schuldenaar: hij hoeft de benodigde gegevens in principe niet langer zelf aan te leveren. De beslagvrije voet (die dient om de noodzakelijke kosten van bestaan te voldoen) wordt (nog) beter geborgd. Door de gegevenswisseling wordt vooraf bij de vaststelling van de beslagvrije voet rekening gehouden met eventueel op ander periodiek inkomen lopende verrekeningen of vormen van beslag.

De schuldeiser (opdrachtgever van de gerechtsdeurwaarder):

Een verbreed beslagregister geeft de gerechtsdeurwaarder de mogelijkheid om zijn opdrachtgever – de eigenlijke schuldeiser – beter te adviseren over de mate waarin met een eventueel beslag het beoogde doel wordt bereikt. Een eventuele betalingsonmacht van de schuldenaar komt zo sneller naar voren, waardoor voor een opdrachtgever het onnodig maken van proces- en executiekosten kan worden voorkomen.

De derdebeslagene: doordat beslagleggende partijen de derde niet meer hoeven te raadplegen om de beslagpositie van de schuldenaar te achterhalen, zal deze door de inrichting van een verbreed beslagregister worden ontlast. Nu wordt de derde, zeker wanneer sprake is van een beslag voor een preferente vordering, regelmatig door beslagleggende partijen met concurrente vorderingen benaderd om na te gaan of de beslagleggende partij met de preferente vordering zijn beslag heeft beëindigd. Met een verbreed beslagregister kunnen de beslagleggende partijen deze informatie bij elkaar opvragen.

Beslagleggende partijen: een verbreed beslagregister komt ook de beslagleggende partij, zeker daar waar sprake is van meerdere beslagen bij dezelfde derde, ten goede. Door een goede inregeling van de gegevensuitwisseling kan de partij die de rol van coördinerende deurwaarder vervult zijn taken vereenvoudigd uitvoeren en bij beëindiging van zijn beslag ook zorgvuldig overdragen. Die zorgvuldige overdracht komt daarbij ook ten goede aan de opvolgend beslagleggende partijen, die bij het ontbreken van een daadwerkelijke overdracht, anders zich telkens opnieuw bij de innende deurwaarder moeten melden, zo de inning naar een andere partij overgaat.